

II

Piscul Crăsani

- istoria și legendele Cetății Helis -

Județul Ialomița a fost dintotdeauna binecuvântat cu pământul întins ca o tîpsie de aur din „regatul Bărăganului”. Câmpia este atotstăpînitoare, cu orizonturi nesfârșite, în care lanurile coapte devin, în adierea vîntului, oștiri mișcătoare de lăncii. Atunci gîndul te duce la legendele care vorbesc despre năvălitorii nevoiți să-și croiască drum prin scutul de apărare al grăului.

În această aparentă monotonie, care pare lipsită de înălțimi de relief semnificative, râul Ialomița se strecoară ca o uriașă reptilă, de la vestul la estul câmpiei ialomițene. Și, deodată, descoperi cu uimire și contrariat că imensitatea câmpiei este spartă de profilul compact al unor înălțimi aparent modeste, de 50 – 90 de metri, care însoțesc partea dreaptă a râului, de la Bărcănești până la Platonești, pe aproape 100 de km., ca un adevărat zid de apărare! Sunt maluri de lut, cu râpi abrupte și falii - „canioanele” Ialomiței! - formate de torenții ploilor și vînturile aspre ale câmpiei, prin care oamenii și-au croit drumuri spre locurile în care s-au așezat din timpuri imemorabile.

Pe una dintre terasele înalte ale râului Ialomița, între satele Crăsanii de Jos și Copuzu, din comuna Balaciu, județul Ialomița, se află dava getică de la Piscul Crăsani, loc încărcat de istorie și de legende, încă nedeslușite pe de-a-ntregul.

Așezarea de la Piscul Crăsani a intrat în atenția lumii științifice din anul 1870, primele cercetări fiind realizate de Dimitrie Butculescu, iar rezultatele lor îl vor ajuta pe Cezar Bolliac să definească pentru prima dată trăsăturile culturii materiale dacice. Reluate în anul 1923, cercetările arheologice de la Piscul Crăsani vor atrage personalități importante ale arheologiei românești, precum Ioan Andrieșescu, Vasile Pârvan, Radu Vulpe, Nicolae Angheliescu, Nicolae Conovici. După anul 1969 o contribuție deosebită la cercetarea arheologică a Piscului Crăsani au avut-o specialiștii Muzeului Județean Ialomița, coordonați de Institutul de Arheologie din București.

Cel care i-a consacrat așezării de la Piscul Crăsani un capitol întreg din monumentală sa sinteză istorico-arheologică, *„Getica. O protoistorie a Daciei”* (1926), a fost Vasile Pârvan. Aceasta devenise o stațiune arheologică pilot pentru întreaga lucrare a marelui istoric. *„Am hotărât înaintea oricărei alteia săparea stațiunii protoistorice de la Piscul Crăsanilor, pentru poziția caracteristică pe care o ocupa în câmpia munteană”,* scria Pârvan și menționa că: *„Așezarea de la Piscul Crăsanilor, strâns legată de așezările de pădure ca Tinosul, a înaintat în stepă numai cu ajutorul Ialomiței, care constituia o mare arteră navigabilă (...) E-V și V-E direct cu Dunărea. Astfel Crăsanii au alcătuit în chip natural o încrucișare de drumuri: drumul greco-getic E-V, al apei, cu drumul iranian N-S al stepei”.*

Piscul Crăsani

- the history and the legends of Helis fortress -

🇬🇧 Ialomița County was always blessed with a vast land like a golden plate „from the kingdom of Bărăgan”. The plain is almighty, with endless horizons, in which the ripe fields become, in the breath of wind, moving armies of spears. The thought takes you to the legends that speak about the invaders who had to break a trail through the wheat's defense shield.

In this apparent monotony, that seems to lack significant relief heights, the river Ialomița meanders like a giant reptile, from west to east of the Ialomițean plain. All of a sudden you discover in surprise and vexation that the vastness of the plain is broken by the compact profile of apparent modest heights, of 50–90 meters, that accompany the right side of the river, from Bărcănești to Platonești, on almost 100 km., like a real defensive wall! The banks are loamy, with abrupt precipices and faults - „the canyons” of Ialomița! – formed by the plain's rain torrents and sharp winds. Through them men broke their trails to the places where they settled in the immemorial times.

On one of the high terraces of Ialomița River, between Crăsanii de Jos and Copuzu villages, from Balaciu commune, Ialomița County is the Gethic dava from Piscul Crăsani, a place filled with history and legends not entirely elucidate.

The settlement from Piscul Crăsani entered into the attention of the scientific world in the year 1870, the first researches being accomplished by Dimitrie Butculescu. The results helped Cezar Bolliac to define for the first time the features of the Dacic material culture. Retaken in the year 1923, the archaeological researches from Piscul Crăsani attracted important personalities of Romanian archaeology, like Andrieșescu, Vasile Pârvan, Radu Vulpe, Nicolae Anghelescu, Nicolae Conovici. After the year 1969, an important contribution at the archaeological research from Piscul Crăsani had the Ialomița County Museum's specialists, coordinated by the Archaeology Institute from Bucharest.

Vasile Pârvan consecrated to the settlement from Piscul Crăsani an entire chapter in his monumental historical-archaeological synthesis, *„Getica. O protoistorie a Daciei”* (1926). The place became a pilot archaeological station for the great historian's entire opera. *„We decided that before anything else to dig the proto-historical site from Piscul Crăsanilor, for the characteristic position that it has in the Walachia plain ”*, wrote Pârvan. He also mentioned: *„The settlement from Piscul Crăsanilor, strongly connected to the forest settlements like Tinosul, advanced in steppe only with the help of Ialomița, who constituted a great navigable artery (...) E-V and V-E directly with Danube. Crăsanii formed naturally a crossroads: the E-V Greek-Getic road, of the water, with N-S Iranian road of the steppe”*.

Urmele de dimensiuni impresionante ale cetății getice de la Piscul Crăsani, descoperite în punctele Deluș, Platou și Lutărie, care demonstrează existența în cursul secolelor II-I î.e.n. a uneia dintre cele mai înfloritoare așezări geto-dacice din Muntenia, cu un statut politic proeminent și desfășurând o viață economică prosperă până în timpul domniei lui Burebista, l-au determinat pe Vasile Pârvan să propună, pentru prima dată, localizarea la Piscul Crăsani a legendarei cetăți Helis (cf. grec. Helios - zeul Soarelui) a lui Dromichete (Dromichaites).

De menționat este faptul că Piscul Crăsani a fost locuit din timpuri străvechi, încă din epoca neolitică existând aici o așezare aparținând culturii Boian, întărită și ea printr-un șanț de apărare, descoperit la circa 30 m sud de șanțul getic. Alte urme de locuire datează din prima epocă a fierului. Arheologii au descoperit străchini scunde de lut, incizate cu brăuri netede și linii crestate, ce înfășoară vasul ca niște valuri, bordeie, un cimitir în care scheletele erau îngropate în poziție chircită, iar la căpătâiul morților erau depuse vase cu ofrande, în care s-au păstrat grăunțe carbonizate de alac și mei.

Marea cantitate de material arheologic recoltat prin săpături ilustrează bogăția și varietatea ocupațiilor locuitorilor de aici. Practicau agricultura și creșterea animalelor, care le asigurau atât principala sursă de hrană, cât și produsele necesare schimbului. O însemnată dezvoltare au cunoscut-o meșteșugurile, cele mai importante fiind olăritul și prelucrarea metalelor. Se producea atât ceramică grosieră, de bucătărie, cât și ceramică fină, lucrată la roată, în forme tradiționale sau imitate după vasele elenistice. O mențiune specială merită cupele cu decor în relief, lucrate pe loc, cu motive originale, deosebite de cele din alte centre din Câmpia Munteniei. Dintre metale se prelucrau în special arama, bronzul și argintul, după cum o dovedesc atât obiectele de podoabă, cât și uneltele și armele din fier găsite (dălțițe fine din bronz și fier, creuzete din lut ars pentru turnat metalul etc.). Deosebit de interesante sunt însemnările lui Nicolae Conovici despre marea cantitate de obiecte de cult și magie descoperite în zona sacră de la Piscul Crăsani. Altarul decorat cu motive solare, vasele pentru jertfe, cu țeste de berbec sau țap pe capace, clondirele pentru libații, rython-ul în forma de corn, decorat cu căpătâna de cal, strachinile cu capete de păsări, idolii femeiești, amuletele din arșice de miel și oaie, trusele de magie, formate dintr-un tub de os cu o margine lațită, în care s-au păstrat pietricele pentru descânțece, forme de pâini sau turte decorate cu creștături și altele demonstrează nivelul de civilizație la care ajunsese populația davei.

Așezarea getică propriu-zisă a apărut către sfârșitul sec. IV î.e.n. sau începutul celui următor. La început era o așezare modestă, nefortificată, dar care cu timpul, datorită bogățiilor naturale ale locului (râu navigabil, pește, pădure, pământ fertil) și poziției strategice favorabile, ea s-a dezvoltat foarte mult, ajungând ca în cursul sec. II î.e.n., să devină centrul politico-administrativ, militar, economic și cultural-religios al unei formațiuni tribale, ce făcea parte din marea federație de triburi getice din centrul și estul Munteniei. Dava de la Piscul Crăsani reprezenta o adevărată cetate "naturală" și cuprindea o acropolă (punct întărit, sediu al aristocrației și loc de refugiu pentru populație în caz de pericol) și, mai ales, așezări deschise, de întinderi variabile. Acropola era situată pe „Piscul Crăsanilor”, apărată natural, în est, nord și vest prin râpe adânci și aproape verticale, ce coborau spre râul Ialomița. Înspre sud, a fost săpat un șanț destul de adânc, ce separa acropola de restul terasei pe care se găsea cea mai importantă dintre așezările din preajma cetății. Alte așezări deschise se aflau, la poalele „piscului”, spre nord-est, alta la circa 800 m spre est, pe teritoriul satului Copuzu, iar o a treia, spre sud. La circa 1 km spre sud se văd mai multe movile în care s-au găsit mormintele unor căpetenii.

🇬🇧 The traces of impressive dimensions of the the Piscul Crăsani Getic fortress, discovered in the points Deluș, Platou and Lutărie, that prove the existence, during the II-I A.C. of one of the most flourishing Geto-Dacian settlements in Walachia, with a prominent political statute and developing a prosperous economical life until Burebista's reign, determined Vasile Pârvan to propose for the first time the localizing at Piscul Crăsani of Dromichete (Dromichaites)' legendary fortress Helis (cf. Greek. Helios – god of the Sun).

We must mention the fact that Piscul Crăsani was inhabited from the most ancient times. In Neolithic here existed a settlement belonging to Boian culture, fortified by a defense trench, discovered 30 m south of the Getic trench. Other inhabitation traces dates from the first Iron Age. Archaeologists discovered short loam bowls, incised with neat girdle and crenel lines, that surrounded the vessel like waves. They also discovered cottages, a cemetery in which bodies laid in crouched position, at the head of the dead heads were placed vessels with offerings, in which kept burned seeds of spelt and millet.

The Getic settlement appeared at the end of the IV century B.C., or at the beginning of the next one. In the beginning it was a modest, unfortified settlement, but in time, due to the natural riches of the place (navigable river, fish, forest, fertile land) and the favorable strategic position, it developed a lot. In II B.C. it became the politico-administrative, military, economical and cultural-religious center of a tribe, which was a part of the great confederation of Getic tribes from center and East Walachia. The dava from Piscul Crăsani represented a real "natural" fortification and included an acropolis (fortified point, aristocracy seat and refuge place for the population, in case of danger) and opened settlements with different stretching. The acropolis was on „Piscul Crăsaniilor", naturally defended on East, North and West by deep, almost vertical precipices that descended toward Ialomita River. To the South they dug a pretty deep trench that separated the acropolis from the rest of the terrace on which was the most important of the settlements around the fortress. Other opened settlements were at the foot of the „peak", toward North-East, another at approx. 800 m. toward East, on the territory of the Copuzu village, and a third one toward South. At approx. 1 km to the south we can see several hills in which were found some chieftains tombs.

The great quantity of archaeological material picked in diggings illustrate the richness and the diversity of the inhabitant's occupations. They practiced agriculture and raising animals that ensured the main food source and the necessary products for trade. A significant development had handicrafts, the most important ones being pottery and processing metals. They made coarse ceramics for cooking, and fine ceramics, worked at wheel, in traditional forms or imitated after Hellenic vessel. A special mention deserve the goblets with relief décor, worked on spot, with original model, different from the ones made in other centers from Walachia Plain. Among the metals they worked copper, bronze and silver, as proves jewelry and iron tools and weapons discovered (fine bronze and iron chisels, melting pots of burned loam for casting metal etc.). Very interesting are Nicolae Conovici's mentions about the great quantity of cult and magic objects discovered in the sacred area from Piscul Crăsani. The shrine decorated with solar motifs, the vessel for offerings, with ram or goat's head on the lid, short-necked bottles for libations, rhyton in form of a horn, decorated with a horse's head, bowls with birds heads, female idols, amulets made of lamb and sheep anklebones, magic tools, made of a bone tube with a wide side, in which kept little stones for disenchantments, bread or cake forms decorated with crenels and others demonstrate the civilization level attained by the inhabitants of the davei.

Piscul Crăsani, era totodată, un puternic centru unde se desfășurau importante tranzacții comerciale, atât cu neamurile geto-dace vecine, cât și cu lumea sud-dunăreană, tracică și greco-romană. În sprijinul acestei afirmații stau monedele descoperite în așezările de la Crăsani și Copuzu, care sunt monede getice locale sau sud-dunărene, dar și monede provenind din Thasos, Macedonia Prima, Dyrrhachium, Tomis și Imperiul roman. Monedele getice erau din argint, specifice uniunii de triburi getice din Câmpia Munteniei și lor li se adaugă monedele divizionare de tip Alexandru cel Mare-Filip III, bătute de geții de la sud de Dunăre, precum și monedele din bronz ale cetății Tomis, databile la sfârșitul sec. II î.e.n., care demonstrează legăturile comerciale care se făceau de-a lungul Ialomiței și, de aici, pe Dunăre, în Dobrogea și în cetățile de pe tărmlul Mării Negre. Afirmația este susținută și de descoperirea a numeroase produse provenind din import: amfore de Thasos, Rhodos, Sinope, Cos, ceramică și sticlărie elenistică de lux, un candelabru italic din bronz cu trei brațe, figurine elenistice din bronz și lut etc.

Sfârșitul existenței davei de la Crăsani se plasează la mijlocul secolului I î.e.n., când așezările deschise și acropola au fost distruse de un incendiu puternic, probabil în urma expediției la nord de Dunăre a generalului roman Sextus Aelius Calus, guvernator al Moesiei. Memoria afectivă a oamenilor reține legenda că la Piscul Crăsani ar fi venit chiar Sfântul Apostol Andrei, în stradania lui de a-i aduce pe locuitorii acestei cetăți la credința în Hristos și că în apa Ialomiței, apostolul i-a botezat pe dacii coborâți din Cetatea Soarelui, Helis. În timpul năvălirilor barbare, populația geto-dacă din cetate nu a dispărut, ci s-a retras la poalele Piscului, într-o regiune protejată de tufșuri și păduri dese.

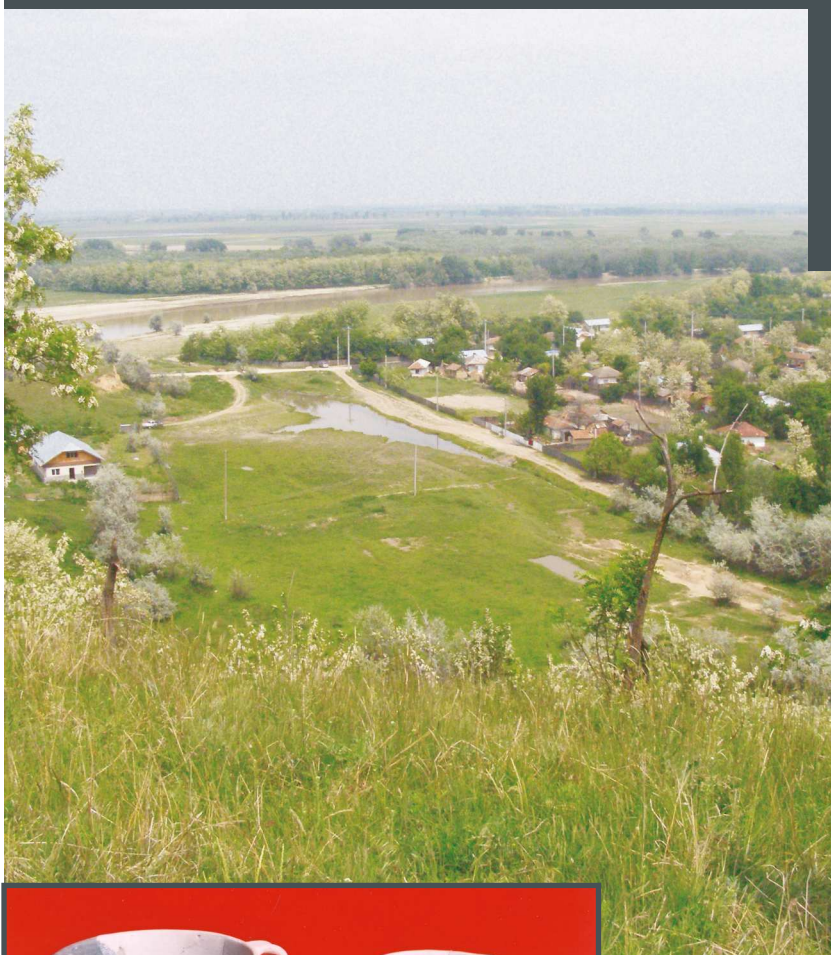

În legătură cu numele antic al davei de la Crăsani nu există o unanimitate de puncte de vedere. Cele mai multe însă acceptă propunerea lui Vasile Pârvan, care admitea posibilitatea ca Piscul Crăsani să fie identificat cu Helis, cetatea în care, după izvoarele antice, Dromichete, regele geților ordessensi din Câmpia Munteniei, l-a adus ca prizonier pe regele macedonean Lisimah, eșuat în două campanii împotriva regelui get. Alți cercetători văd o legătură etimologică între Helis din "pustiul getic" și Helibakia, vechiul nume grecesc al râului Ialomița, intuind că zona în care Ialomița se varsă în Dunăre constituia un punct strategic în antichitate și este plauzibil ca acolo să se fi aflat reședința regelui get. Această interpretare este susținută și de argumentele descoperite în textele de pe plăcile de plumb de la Sinaia, multe fiind identificate ca fiind de la cetatea Helis. În una din ele apare toponimul „Elya”, asociat cu numele lui Dromichete, iar în placa nr. 120, unde sunt enumerați hiliarhii (generalii) lui Burebista împreună cu cetățile pe care le stăpâneau la două secole după Dromichete, se arată că Orolio, unul dintre cei trei hiliarhi principali (alături de Dapygeo și Zoraseo), este stăpân la « Elya », care nu putea fi decât Helis.

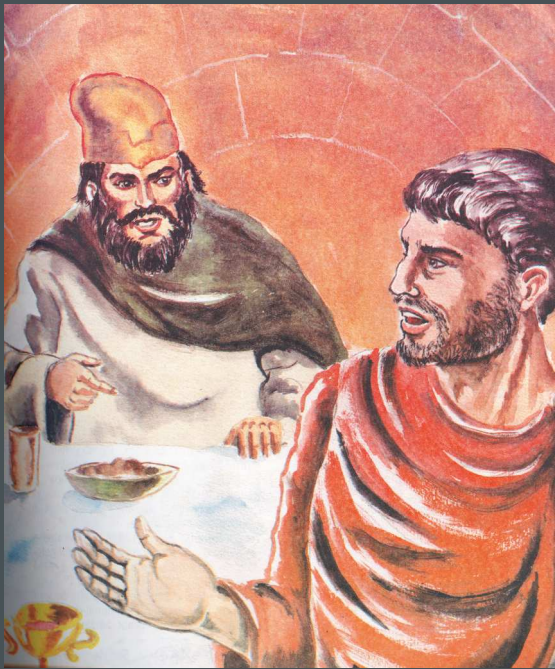

The end of the Crăsani dava places at the middle of the I century B.C., when the opened settlements and the acropolis were destroyed by a powerful fire, probably after the expedition north of Danube of the Roman general Sextus Aelius Calus, governor of Moesie. Men's affective memory remember the legend that at Piscul Crăsani came Saint Apostle Andrei himself, in his attempt to bring the fortress's inhabitants to the faith of Christ and in the water of Alumina the apostle baptized the Dacians from the Sun Fortress, Helis. During the barbarian invasions, the Geto-Dacian population from the fortress did not disappeared, but retired at the peak's foot, in a region protected by bushes and thick forests.

🇬🇧 Piscul Crăsani, was an important center in which developed important commercial transactions with Geto-Dacic neighbors and with South-Danube, Tracic and Greek-Roman world. A strong proof are the coins discovered in the settlements from Crăsani and Copuzu, which are local Getic or south-Danube coins, but also coins from Thasos, Macedonia Prima, Dyrrhachium, Tomis and the Roman Empire. The silver Getic coins were specific for the union of tribes from Walachia Plain and to them added the divisionary coins Alexander the Great-Filip III type, issued by the Gets south of Danube, and the Tomis fortress bronze coins, dating from the end of the II century B.C. The last ones demonstrate the commercial connections along Ialomita and, from here, on Danube, in Dobrudja and in the fortresses from the Black Sea shore. This affirmation is also supported by the discovery of numerous import products: amphora of Thasos, Rhodos, Sinope, Cos, Hellenic luxury ceramics and glass, an Italic bronze chandelier with three arms, Hellenic bronze and loam figurines etc.

Concerning the Crăsani dava's ancient name, there is not a unanimity of the points of view. Most of them accept Vasile Pârvan's proposal, who accepted the possibility that Piscul Crăsani might be identified with Helis, the fortress where, after the ancient sources, Dromichete, king of the Ordessensi Gets from the Walachia Plain, held prisoner the Macedonian king Lisimah, who failed in two campaigns against the Get king. Other researchers see an etymologic connection between Helis from the "Getic wasteland" and Helibakia, the ancient Greek name of Ialomita river, intuiting that the area where Ialomita flows into the Danube was in Antiquity an important strategic point and is very likely that there was the residence of the Get king. This interpretation is sustained by the arguments discovered in the texts from the lead plates from Sinaia, many of them being identified with fortress Helis. In one of them appears the toponymic „Elya”, associated with Dromichete's name, and in the plate no. 120, where are mentioned the Burebista's hiliarhs (generals) and the fortresses that they owed two centuries after Dromichete, we see that Orolio, one of the three main hiliarhi (next to Dapygeo and Zoraseo), is master at « Elya », that could only be Helis.

Unul din obiectivele lui Alexandru cel Mare era să asigure Thraciei stabilitatea frontierei de-a lungul cursului inferior al Dunării, la granița cu geto-dacii din Câmpia Munteniei. Printre cei mai buni generali ai lui Alexandru cel Mare și prieten din copilărie al lui, a fost macedoneanul Lisimah (Lysimachos). Devenit după moartea acestuia rege al Traciei balcanice, Lisimah a continuat politica întăririi graniței cu geto-dacii de la Dunărea de Jos. În același timp, răscoala orașelor de la Pontul Euxin împotriva lui Lisimah și ajutorul dat de geți acestora, a însemnat, în jurul anului 300 î.e.n., organizarea unei **prime expediții** împotriva așezărilor geto-dace, încredințată de Lisimah fiului său, Agatocles. Expediția s-a sfârșit nefericit pentru fiul regelui Thraciei balcanice, Agatocles căzând chiar el prizonier și fiind ținut în captivitate aproape opt ani. Din relatările lui **Diodor din Sicilia** rezultă că, în anul 292 î.e.n., înțeleptul rege Dromichete l-a încărcat de daruri pe Agatocles și l-a eliberat din captivitate, sperând că tatăl acestuia va înțelege o asemenea mărinimie ca un gest de a înceta conflictele războinice, de bună vecinătate, precum și de a-i fi retrocedate cetățile și teritoriile de pe malurile Dunării de Jos.

DROMICHETE ȘI LEGENDELE CETĂȚII HELIS

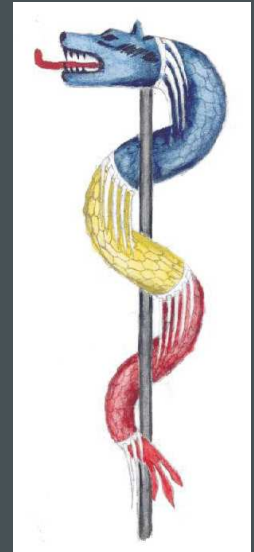
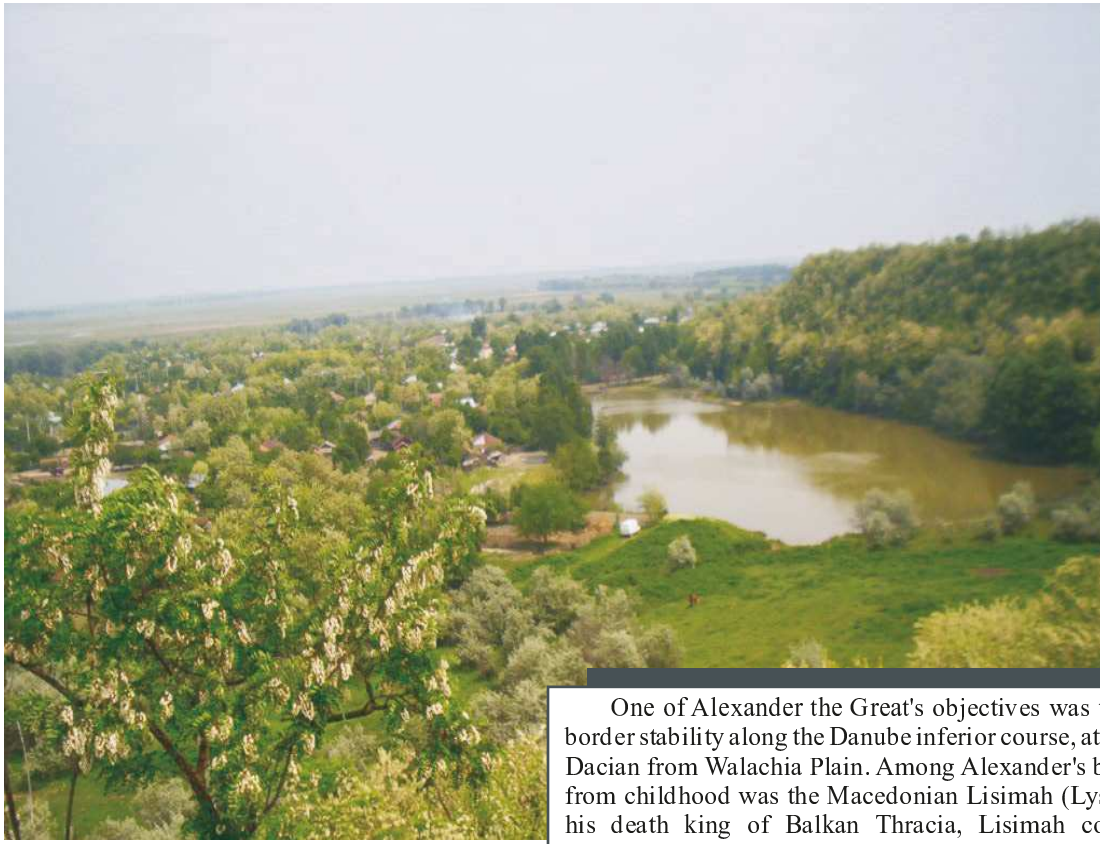
Așezarea de la Piscul Crăsani era locuită de geto-daci, populație considerată de lumea antică ramura nordică a marelui neam al tracilor, care trăiau în triburi și uniuni de triburi pe malurile Istrului, de la Carpați și până în Balcani.

În secolele IV–III î.e.n., triburile geților ordessensi din Câmpia Munteniei, care constituiau aproape un regat, erau conduse de una dintre marile căpetenii ale vremii sale, al cărui nume istoria l-a reținut, și anume regele **Dromichete**, personalitate vestită atât prin însușirile sale militare, cât și prin generozitatea și înțelepciunea sa politică.

Regatul get al lui Dromichete avea reședința în cetatea **Helis** și era un tip clasic de democrație militară, condusă de un șef militar cu atribuții clare și de necontestat. Puterea, influența și nivelul de dezvoltare la care ajunseseră geții ordessensi pot fi deduse și din rivalitatea existentă între puterea macedoneană, reprezentată mai întâi de Alexandru cel Mare și apoi de Lisimah și geții din nordul Dunării, pentru asigurarea frontierei Thraciei pe linia Dunării de Jos. De asemenea, extinderea influenței lui Dromichete asupra sudului Dunării, precum și ajutorul dat de geți orașelor pontice răsculate împotriva lui Lisimah sunt dovezi ale unei puteri incontestabile, care nu se putea baza decât pe o dezvoltare și organizare deosebită a acestei comunități getice. Nu în ultimul rând, fastul ospățului cu care a fost onorat Lisimach, după cum spun izvoarele istorice, dar și legendara caleașcă de aur a lui Dromichete, care s-ar afla îngropată într-un loc nedescoperit nici astăzi și care înflăcărează mințile căutătorilor de comori, devin și ele susținătoare ale înfloririi, bogăției și potențialului economic și militar al regatului get cu capitala la Helis.

Trufaș și departe de a înțelege gestul lui Dromichete, cu fiul teafăr și în libertate, Lisimah a organizat în anul următor, 291 î.e.n., o nouă campanie de pedepsire, trecând în persoană Dunărea, în fruntea unei numeroase oști. Spera ca înaintând mult și rapid în Câmpia Bărăganului să-și asigure victoria asupra geților conduși de Dromichete. Dar regele get și-a dovedit inventivitatea și iscusința tactică, folosindu-se cu dibăcie de specificitatea ținutului arid de stepă. Se spune chiar că, pentru a-și desăvârși tactica, Dromichete a trimis un căpitan din oastea sa, pe nume **Seuthes**, care, prezentându-se drept dezertor și câștigând încrederea lui Lisimah, a reușit să-i atragă pe macedoneni în locurile singuratice și greu de umblat ale stepei, lipsite de apă și de hrană. Istovită și rătăcită, înfometată și însetată, încercuită și atacată permanent și prin surprindere de geții lui Dromichete, armata macedoneană n-a mai avut nici o cale de retragere și de rezistență, sfârșind prin a depune armele în fața învingătorilor. Astfel, Lisimah, unul dintre cei mai străluciți regi elenistici, care participase la toate glorioasele campanii ale lui Alexandru cel Mare din Asia, devenea prizonierul geților lui Dromichete și, alături de numeroși captivi, era dus la Helis, cetatea de scaun a regelui get. Plutarch a consemnat că imediat după capitulare și după câteva zile în care a răbdat de sete, Lisimah a cerut să i se dea să bea apă. Sorbind cu nesaț apa proaspătă oferită de învingătorii săi, Lisimah ar fi exclamat: "*Pentru cât de mică plăcere am ajuns rob din rege ce eram!*"

🇬🇧 DROMICHETE AND THE LEGENDS OF HELIS

The settlement from Piscul Crăsani was inhabited by Geto-Dacians, a population considered by the antique world the northern branch of the great family of the Tracs, who lived in tribes and unions of tribes on the Istru shores, from the Carpathians to the Balkans.

In the IV - III centuries B.C., the Gets Ordessensi tribe from Valachia Plain, who almost constituted a kingdom, were led by one of the greatest leaders of those times. History remembered his name, **Dromichete**, a famous personality due to his military skills and to his generosity and political wisdom.

Dromichete's Get kingdom had the residence at **Helis** fortress and was a classic type of military democracy, led by a military chief with clear and uncontestable attributions. The power, the influence and development level that the Gets Orsessensi reached can be observed from the existing rivalry between the Macedonian power, represented first by Alexander the Great, then by Lisimah, and the Gets north of Danube, to ensure Thracia's border on the Lower Danube line. The extension of Dromichete's influence over south Danube and the help the Gets gave to the Pontic cities revolted against Lisimah are proofs of incontestable power, that could only base on the special development and organization of the Getic community. Last but not least, the feast of the feast Lisimah was honored with, as the historical sources say, but also Dromichete's legendary golden calash that now is buried in an unknown place and that inflames the minds of the treasure seekers, become proofs of the flourishing, rich and economical and military potential of the Get kingdom, with the capital at Helis.

One of Alexander the Great's objectives was to ensure for Thracia the border stability along the Danube inferior course, at the border with the Geto-Dacian from Walachia Plain. Among Alexander's best generals and a friend from childhood was the Macedonian Lisimah (Lysimachos). Become after his death king of Balkan Thracia, Lisimah continued the politics to strengthen the Geto-Dacic border from Lower Danube. In the same time, the revolt of the cities from Pont Euxin against Lisimah and the Getic help determined the organization, around 300 B.C., of the first expedition against the Geto-Dacic settlements, entrusted by Lisimah to his son, Agatocles. The expedition ended in an unfortunate way for the king of Thracian Balkans's son, Agatocles himself falling in captivity for almost eight years. From Diodor from Sicily's tellings, results that in the year 292 B.C., the wise king Dromichete covered Agatocles with gifts and released him from his captivity, hoping that his father will understand such magnanimity as a gesture of ending the warrior conflicts. He also hoped to get back the fortresses and the territories from the Lower Danube shores.

Arrogant and far from understanding Dromichete's gesture, with a free and safe son, Lisimah organized in the following year, 291 B.C., a new punishing campaign, crossing Danube himself at the head of a big army. He hoped that, advancing rapidly in the Bărăgan Plain to ensure the victory over Dromichete's Gets. But the Get king proved his inventiveness and tactic skills using skillfully the specificity of the steppe arid land. They even say that, in order to perfect his tactics, Dromichete send one of his army captains, **Seuthes**, who, presenting himself as a deserter and winning Lisimah's trust, managed to attract the Macedonians in the steppe solitary and hard to cross places, with no water and food. Tired and lost, starved and thirsty, surrounded and permanently attacked by surprise by Dromichete's Gets, the Macedonian army had no way of retreat and resistance, ending by capitulating the weapons in front of the winners. Lisimah, one of the greatest Hellenic kings, who took part at all Alexander the Great's glorious campaigns in Asia, was captive of Dromichete's Gets and, along with other prisoners, taken to Helis, the residence of the Get king. Plutarch mentioned that immediately after capitulation and a few days of thirst, Lisimah asked for water. Sipping insatiably the fresh water offered by his conquerors, Lisimah is said to have exclaimed: "*For such a small pleasure I turned from a great king to a slave!*"

La Helis, diadohul macedonean a fost tratat cu toate onorurile, Dromichete dovedindu-se nu numai un bun comandant de oaste, ci și un abil diplomat. Diodor din Sicilia relatează despre un moment specific democrației militare din acele vremuri, când poporul înarmat, care își primejduise viața în luptă, revendica dreptul de a hotărî soarta dușmanilor capturați și, mai ales, a căpeteniilor acestora. *"Geții începură să strige și să ceară ca regele prins în luptă să fie adus înaintea lor și pedepsit cu moartea. Dromichaites, împotrivindu-se la pedepsirea regelui le-a spus că este în interesul lor ca omul să rămână neatins. Căci dacă el ar fi ucis, numaidecât alți regi vor ocupa domnia lui Lisimah și vor fi pentru ei o primejdie și mai mare decât Lisimah. Dimpotrivă, dacă ar scăpa, el va purta recunoștința geților, iar cetățile, câte mai înainte fuseseră în stăpânirea geților, le vor câștiga din nou fără nici un pericol".* Scena este tipică pentru o democrație militară.

Cu mare diplomație și argumente înțelepte, Dromichete a izbutit să liniștească furia războinicilor săi biruitori și să-i convingă că, în locul unei porniri de răzbunare sângeroasă, mai bună este tratarea cu omenie a invadatorilor și o pace favorabilă cu ei.

Istoricul antic Diodor din Sicilia povestește și că Dromichete i-a invitat pe regele Thraciei și pe apropiații săi la un ospăț de împăcare, cu două mese. Pentru regele captiv și însoțitorii săi a fost așezată o masă deosebit de luxoasă, pregătită cu fastul obișnuit la curțile elenistice, bogată în mâncăruri, cu băuturi alese, cu vase și tacâmuri din aur și argint. Cealaltă masă pregătită pentru geți era cumpătată și sărăcăcioasă, Dromichete însuși, împreună cu căpeteniile sale, servind mâncăruri simple, din vase de lut, iar vinul îl beau din cupe de lemn și „precum era obiceiul la geți“, cum spune Diodor, din cornuri de vită, adică celebrul rython.

Lasându-i pe macedoneni să se ospăteze, dar să și vadă deosebirea evidentă dintre cele două mese, Dromichete a ridicat paharul său din corn de vită și l-a îndreptat spre cupa de aur a lui Lisimah, întrebându-l care dintre cele două mese i se părea mai demnă de un rege. „Firește, a macedonenilor!“, a răspuns Lisimah. Muștrându-l cu blândețe, Dromichete i-a zis: *"Atunci de ce ai lăsat acasă la tine un trai atât de plăcut și de strălucit și te-ai apucat să vii la niște barbari cu viața aspră, într-o țară fără roade îngrijite, bătută iarna de geruri și de crivăț, unde nici o oaste străină nu poate scăpa teafără?"* Recunoscându-și greșeala și nesocotința sa, dar apreciind și bunăvoința cu care a fost tratat, Lisimah a spus că va rămâne pentru totdeauna prietenul geților, încheind o pace solemnă, cu acceptarea condițiilor lui Dromichete. Mai mult, pacea a fost întărită printr-o căsătorie dinastică, Dromichete luând-o în căsătorie pe fata lui Lisimah. Toți macedonenii captivi au fost eliberați, iar această pilduitoare lecție de diplomație, înțelepciune și abilitate politică a creat uniunii triburilor getice de la Dunărea de Jos posibilitatea de a intra într-un contact și mai strâns cu lumea și civilizația elenistică și de a accelera progresele culturii geto-dace.

RITURI ȘI MITURI LA CRĂSANI

Aminteam despre posibilitatea ca Sfântul Andrei să fi fost în trecerea sa de misionar creștin și la Piscul Crăsani. Poate ca o reminiscență a acelor timpuri, la Copuzu, și numai aici, se păstrează un ritual aparte care se desfășoară la miezul nopții de Înviere. Există credința că oamenii suferinzi se pot tămădui printr-un ritual de schimbare a numelui, săvârșit într-un loc din cimitir situat în dreptul altarului bisericii. În Săptămâna Mare a Paștelui, bolnavii aduc la biserică o oală nouă de lut, cu apă neînceptută, care se păstrează până în Sâmbăta Învierii sub masa altarului. Suferinzii care vor să se însănătoșească își caută în sat un "naș", care trebuie să fie în mod obligatoriu ortodox și de același sex. La miezul nopții de Înviere, după ce preotul rostește "Veniți de luați lumină!", în locul tainic din afara bisericii, "nașul" îl dezbracă pe "fin" de haine, îl udă cu apa neînceptută, îl îmbracă într-o pânză albă și în haine noi. Apoi, "nașul" îi rostește "finului" numai un nume nou, neapărat de sfânt, fără nici o altă formulă religioasă. Credința acestui ritual este că prin noul "botez" și prin schimbarea numelui, boala este păcălită și ea îl va căuta pe omul cu numele vechi și îl va lăsa în pace pe cel nou botezat. Tulburatorul obicei de la Copuzu amintește de practica vechilor catehumeni din biserica primelor veacuri creștine, care primeau botezul doar la marile sărbători ale creștinătății.

Tot în cimitirul de la Copuzu, ca într-o adevărată arcă a salvării, se află o mulțime de cruci de piatră, de toate formele și mărimile. Se găsesc aici cruci pitice, stând parcă sub ocrotitoarele aripi de piatră ale crucilor mari, cruci cu pui, pentru părinți și copii, cruci îngemănate, pentru soț și soție, cruci cu slove slavonești nedeslușite, cruci acoperite cu licheni aurii, cruci ce poartă monogramul lui Cristos, dar și cruci cu rozetă solară și cu pomul vieții. Aici, ca și în tot Bărăganul, crucile veneau de departe, gata cioplite, în căruțe trase de boi și de aceea poate, ele erau numite "crucile călătoare". La ceasul sărbătorilor creștine, când peste crucile de la Copuzu cad bocete, miros de tămâie, lumina lumânărilor și cântări religioase, localnicii spun că parcă aud, câteodată, răsunând în văzduh, rugăciunile geților, ca un semn tainic, venind din lumea de dincolo și plutind neverosimil peste câmpia cea sfântă de pe malul Ialomiței.

🇬🇧 RITS AND MITHS AT CRĂSANI

We mentioned the possibility that St. Andrei to have come as Christian missionary at Piscul Crășani. Maybe as a reminiscence of those times, at Copuzu and only there, keeps a special ritual that takes place at the middle of the Resurrection night. There is the belief that suffering people can heal in the ritual of changing the name that takes place in a cemetery placed next to the church altar. In the Easter Great Week, the ill take to church a new loam pot, with new water that keeps under the altar table until the Resurrection Saturday. The sick men who want to get better, seek in the village a "godfather" who must be Orthodox and from the same gender. At the middle of the Resurrection night, after the priest say "Come to take light!", in the sacred place outside the church, the "godfather" undresses the "fine", wets him with new water, dresses him in white linen and new clothes. Then, the "godfather" tells the "fine" only a new name, necessarily saint, with no other religious formula. The belief of this ritual is that by the new "baptize" and by changing the name, the illness is tricked and it will search the man with the ancient name and will leave alone the new baptized one. The troubling habit from Copuzu reminds of the ancient catechumen practice from the church of the first Christian centuries, who received baptism only on the great Christian holidays.

In the Copuzu cemetery, like in a real salvation arch, are many stone crosses, of all sizes and forms. Here we find small crosses, standing under the protective wings of the big stone crosses, crosses with younglings, for parents and children, twin crosses, for husband and wife, crosses with obscure Slavonic letters, crosses covered with golden lichen, crosses that bear the Christ monogram, but also crosses with solar rose and the tree of life. Here, like in all Bărăganul, the crosses came from far away, already chopped, in carts pulled by ox and maybe this is why they were named "traveling crosses". At the Christian holidays, when over the Copuzu crosses fall wailings, incense smell, the light of candles and religious songs, the locals say that they can hear in the air the Gets prayers, as a secret sign, coming from the underworld and floating improbably over the saint plain on Alumina shore.

At Helis, the Macedonian diadoch was treated with all honors, Dromichete proving not only a good army commander, but also a skillful diplomat. Diodor from Sicily narrates about a specific moment of those times military democracy, when the armed people, who endangered its life in battle, claimed the right to decide the fate of the captured enemies and especially of their chiefs. *"The Gets begun to shout and to ask for king captured in battle to be brought before them and punished with death. Dromichaites, objected to the king punishment and told them it was in their interest for the man to remain untouched. If he was killed, immediately other kings would have taken Lisimah's throne and for them it would have been a greater threat than Lisimah. On the contrary, if he was to be released, he will always bear the Get's gratitude, and the fortresses that once had been in the Get's administration, will have again with no danger."* The scene is typical for a demonstration of a military democracy.

With great diplomacy and wise arguments, Dromichete managed to cool down his winning warriors anger and to convince them that, instead of a bloody revenge, it is better to treat with humanity the invaders and to conclude peace with them.

The antic historian Diodor of Sicily tells us that Dromichete invited the Thracian king and his intimates to a conciliation feast, with two tables. For the captive king and his intimates he arranged a very pompous table, prepared with the usual luxury of the Hellenic courts, rich food, selected drinks, gold and silver vessel and table linen. The other table, prepared for the Gets, was temperate and poorly prepared, Dromichete himself, along with his captains, serving simple food, from loam vessel, and drank wine from wooden cups and, "as it was the Gets tradition", says Diodor, from cattle horns, the famous rython.

Leaving the Macedonians to feast, but also to see the obvious difference between the two tables, Dromichete raised his horn cup and directed it toward Lisimah's gold cup, asking which one of the two tables seemed more worthy of a king to him. *"Of course, the Macedonians!"* answered Lisimah. Gently reproving him, Dromichete said: *"Then why did you leave home such a pleasant and brilliant life and came to some barbarians with rough life, in a country without cared fruits, beaten at winter by frost and icy winds, where no foreign army can escape?"* Recognizing his mistake and recklessness and appreciating the goodwill he has treated with, Lisimah said he shall forever remain the Get's friend, closing a solemn peace, with Dromichete's conditions. Moreover, the peace strengthened by a dynastic marriage, Dromichete marrying Lisimah's daughter. All captive Macedonians were freed. This meaningful political diplomacy, wisdom and ability lesson gave the Getic union of tribes from Lower Danube the possibility to have a closer contact with the Hellenic world and civilization and to accelerate the progress of the Geto-Dacian culture.

MĂNĂSTIREA BALACIU

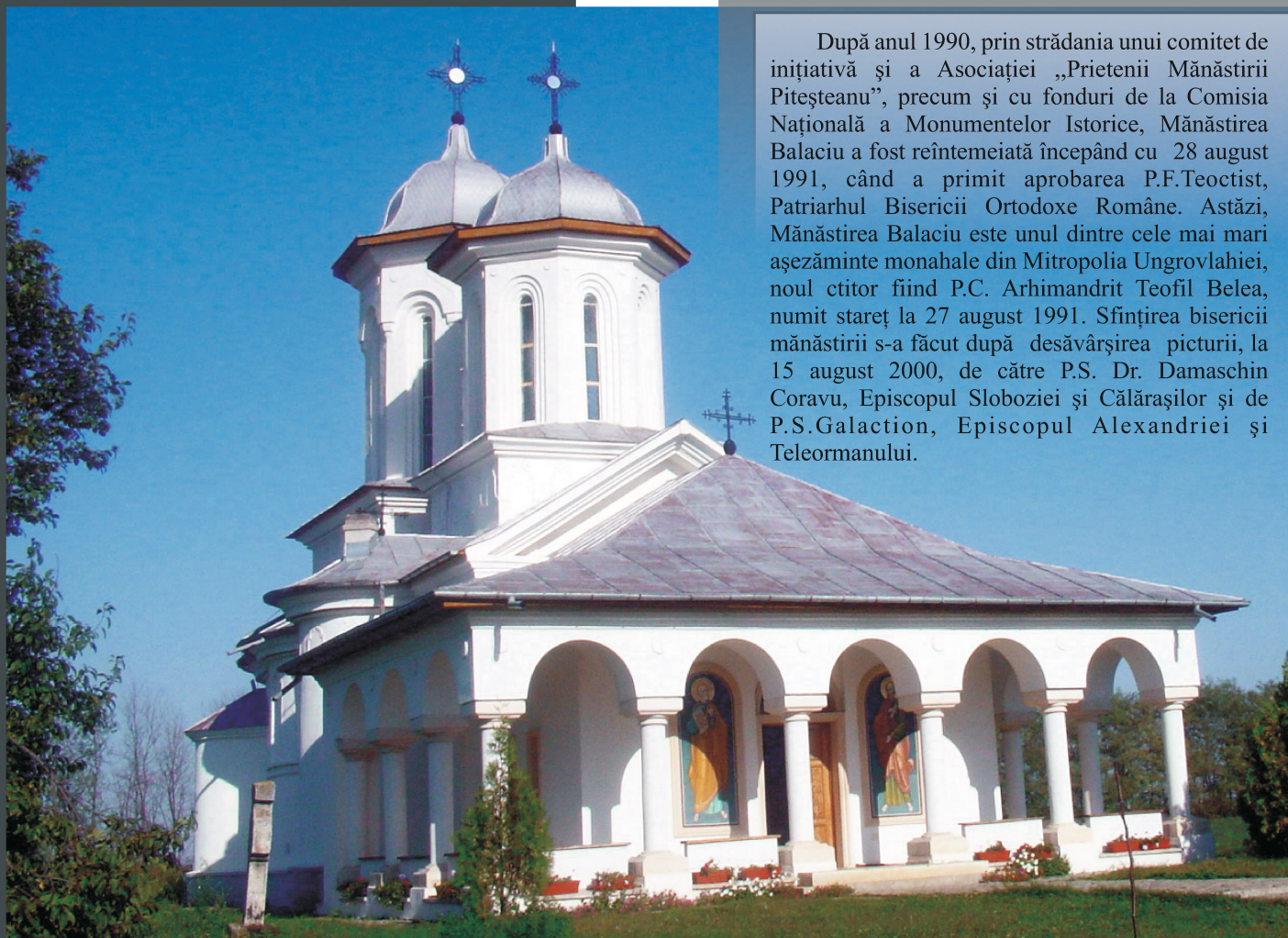
Revărsările repetate ale râului Ialomița și inundarea satului i-au determinat pe locuitori să strămute satul Piteșteanu (sau Balaciu de Jos) cu 4 km spre nord, pe o vatră nouă, numai biserica rămânând pe vechiul amplasament.

În vara anului 1927, Episcopul Constanței, P.S.Gherontie Nicolau, a efectuat o vizită canonică în Bărăgan, și, aflând despre biserica părăsită de la Piteșteanu, a hotărât întemeierea acolo a unei mănăstiri, a cărei înființare a fost aprobată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la 29 mai 1929. Mănăstirea a fost ctitorită de P.S.Episcop Gherontie Nicolau (1867-1948) și i-a purtat numele, de la întemeiere și până în anul 1942, când Sfântul Sinod a interzis ca așezămintele monahale să mai poarte numele unor arhieriei în viață. De atunci, așezământul s-a numit Mănăstirea *Adormirea Maicii Domnului* Balaciu, nume păstrat până la desființarea din anul 1961 și reluat odată cu reîntemeierea din anul 1991.

Între anii 1936-1939, în cadrul mănăstirii a funcționat Școala de Cântăreți Bisericești „Episcopul Gherontie”, venită de la Constanța și mutată ulterior la Medgidia.

Așezământul monahal, format din biserică și casele mănăstirești, a fost afectat de cutremurul din 10 noiembrie 1940, dar, cu fonduri de la Ministerul Culturii Naționale și Cultelor el va fi reparat până la sfârșitul anului următor. Seceta prelungită din anii 1946-1953, cotele din recolte impuse de autoritățile comuniste și pierderea treptată a domeniului mănăstiresc, dar, mai ales, Decretul nr. 510/1959 al regimului comunist, au condus la desființarea Mănăstirii Balaciu începând cu anul 1961. Până în anul 1989, mănăstirea s-a aflat în patrimoniul cooperativei agricole din Balaciu, fiind transformată în spații pentru creșterea păsărilor! Dar și așa, construcțiile au fost demolate, biserica fiind singura care a rămas în câmp, ca un monument de rezistență și de credință.

În apropierea Piscului Crăsani, pe malul stâng al Ialomiței, se află și un alt obiectiv de interes religios, cultural și turistic, Mănăstirea Balaciu. Izvoarele evului mediu timpuriu consemnează existența unui șir întreg de comunități de moșneni, de-a lungul malului drept al Ialomiței, în secolul al XIV-lea. Crăsani apare cu prima atestare la 9 septembrie 1579, prin care voievodul Mihnea Turcitul întărea acolo ocina lui Dan și Fiera, nepoții logofătului Stan. În jurul anului 1800, pe moșia boierilor Piteșteanu (sau Pitișteanu), exista și biserica satului, cu hramul *Adormirea Maicii Domnului*. Biserica a fost construită între anii 1821-1841, având drept ctitori pe Neacșu Piteșteanu și soția sa, Ecaterina. Mai târziu, în anul 1869, nora acestora, Maria Piteșteanu și soția fostului ocârmuitor (prefect) al județului Ialomița, Constantin Piteșteanu, a asigurat efectuarea unor lucrări de reparații ale lăcașului de cult.

După anul 1990, prin strădania unui comitet de inițiativă și a Asociației „Prietenii Mănăstirii Piteșteanu”, precum și cu fonduri de la Comisia Națională a Monumentelor Istorice, Mănăstirea Balaciu a fost reîntemeiată începând cu 28 august 1991, când a primit aprobarea P.F.Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Astăzi, Mănăstirea Balaciu este unul dintre cele mai mari așezăminte monahale din Mitropolia Ungrovlahiei, noul ctitor fiind P.C. Arhimandrit Teofil Belea, numit stareț la 27 august 1991. Sfințirea bisericii mănăstirii s-a făcut după desăvârșirea picturii, la 15 august 2000, de către P.S. Dr. Damaschin Coravu, Episcopul Sloboziei și Călărașilor și de P.S.Galaction, Episcopul Alexandriei și Telemormanului.

BALACIU MONASTERY

🇬🇧 Close to Piscul Crăsani, on the left shore of Ialomitei, there is another objective of religious, cultural and tourist objective, Balaciu Monastery. The Medieval Age sources mention the existence of an entire community of moșneni, along the right bank of Ialomita, in the XIV century. Crăsani appears as a first attesting on 9 September 1579, in which voivode Mihnea Turcitul strengthened estate for Dan and Fiera, Chancellor Stan's nephew. Around 1800, on the estate of the Piteșteanu boyards (or Pitișteanu), existed village church, with the *Saint Mary Dormition*. The church was built between 1821-1841, having as founders Neacșu Piteșteanu and his wife, Ecaterina. Later on, in 1869, their daughter in law, Maria Piteșteanu and the former Ialomita prefect's wife, Constantin Piteșteanu ensured some restoration works on the cult settlement.

The repeated rushing of Ialomita river and the village flooding compelled the villagers to move the village Piteșteanu (or Lower Balaciu) 4 km north, on a new precinct, only the church remaining on the ancient emplacement.

In summer 1927, Constanța's bishop P.S. Gherontie Nicolau made a canonical visit in Bărăgan. Finding out about the left church from Piteșteanu, he decided to found a monastery, whose foundation was approved by Romanian Orthodox Church Saint Synod on 29 May 1929. The monastery was founded by P.S. Episcop Gherontie Nicolau (1867-1948) and bore his name, from the foundation to the year 1942. In this year the Saint Synod interdicted the monastic settlements to bear the name of live bishops. Since then the settlement named the Monastery *saint Mary Dormition* Balaciu, name kept until its abolition, in the year 1961 and retaken with its re-founding in the year 1991.

Between the years 1936-1939, inside the monastery functioned the Churchly Readers School „Bishop Gherontie”, came from Constanța moved later on in Medgidia.

The monastic settlement formed by church and the monastery houses was affected by the earthquake from 10 November 1940. With a fond offered by National Culture and Cults Ministry it will be repaired until the end of the following year. The prolonged draught from the years 1946-1953, the cotes of the harvests imposed by the Communist authorities and the gradual loss of the monastery estate, but mostly the Decree no. 510/1959 of the Communist regime, leded to the abolition of the Monastery Balaciu starting with the year 1961. Until the year 1989, the monastery was in the Balciu Agriculture Cooperation patrimony, being transformed into spaces for raising birds!?! Even so, the construction was demolished, the church being the only one that remained in the field, like a resistance and faith monument.

After the year 1990, by the efforts of a initiative committee and the Association „Friends of Piteșteanu Monastery”, and with fond from the National Committee of Historical Monuments, Balaciu Monastery was founded again starting with 28 August 1991, when it received the approval of P.F. Teoctist, Patriarch of Romanian Orthodox Church. Today, Balaciu Monastery is one of the greatest monastic settlements from Ungrovlahia Metropolitanan seat, the new founder being P.C. Archimandrite Teofil Belea, named abbot on 27 August 1991. The Sanctification of the monastery church was made after the finishing of the painting, on 15 August 2000, by P.S. Dr. Damaschin Coravu, Bishop of Slobozia and Călărași and by P.S. Galaction, Bishop of Alexandria and Teleorman.

